

Sygn. akt III AUa 1574/16

## WYROK

**W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 28 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas-Luty
Sędziowie:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz SSA Dariusz Płaczek (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Dubis

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2019 r. w Krakowie

sprawy (...) **Sp. z o.o. w B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

przy udziale zainteresowanej **N. T.**

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji (...) Sp. z o.o. w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 lipca 2016 r. sygn. akt VII U 673/15

I. o d d a l a apelację,

II. zasądza od (...) Sp. z o.o. w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. kwotę 2400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 1574/16

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 lipca 2016r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił odwołanie płatnika składek - (...) Sp. z o.o. w B. od decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddziału wK.z dnia 12 stycznia 2015r., ustalającej dla N. M. (obecnie noszącej nazwisko T.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia tego u płatnika składek w wysokości i za okresy wskazane w decyzji. Organ rentowy stosując art. 8 ust. 2a oraz art. 18 ust. 1a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w zaskarżonej decyzji uwzględnił w podstawie wymiaru składek wynagrodzenie

jakie uzyskała N. T. z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z firmą (...) z siedzibą w W., w ramach których ubezpieczona wykonywała pracę na rzecz swego pracodawcy -(...) Sp. z o.o.

Sąd Okręgowy ustalił, iż (...)Sp. z o.o. zawarła w dniu 2 stycznia 2008r. oraz w dniu 2 stycznia 2012r. umowy leasingu pracowników z firmą (...) z siedzibą w W.. Zgodnie z treścią tych umów J. C. kieruje swoich zleceniobiorców do wykonywania czynności pomocniczych przy produkcji u klienta tj. (...)Sp. z o.o. w określonym przez Spółkę miejscu i czasie. J. C. zgodnie z § 2 umów pozostawia spółce (...). do dyspozycji swoich zleceniobiorców. Według § 5 wskazanych umów leasingu pracowników firmy (...) zapewniła, iż zleceniobiorcy C. mają podpisaną umowę cywilno-prawną. J. C. zatrudniona była w tej spółce na podstawie umowy o pracę na stanowisku asystentki zarządu, jednocześnie pozostając członkiem zarządu Spółki (...). Współpraca spółki (...) z firmą (...) polegała na dostarczaniu spółce pracowników na różne stanowiska w zależności od potrzeb. Firma (...) dostarczała pracowników w ramach zamówień, które były przedmiotem działalności (...) Sp. z o.o. tj. przy kompleksowej realizacji przyjęć, przy czym miejsce i czas realizacji konkretnego zamówienia wykonywanego przez osobę skierowaną przez firmę (...) zależały od zlecenia jakie realizowała Spółka (...). Konkretny zleceniobiorca (wykonawca) skierowany przez firmę (...) do wykonania zamówienia złożonego przez (...) Sp. z o.o. uzgadniał szczegóły wykonania danego zamówienia z koordynatorami odpowiednich obszarów działań. Sposób i poprawność wykonania danego zamówienia złożonego w ramach umów leasingu pracowników z sprawdzał koordynator danego projektu. Koszt danego pracownika zależał od konkretnego zamówienia i był na bieżąco ustalany z J. C.. W ramach realizacji umów leasingu pracowników firma (...) kierowała do wykonywania czynności na zamówienie (...) Sp. z o.o. osoby pozostające jednocześnie zatrudnione na podstawie umowy o pracę przez płatnika składek C. (...) Art. Sp. z o.o. (...) była zatrudniona przez płatnika składek w okresie od 1 lipca 2011 r. do 8 stycznia 2012r. na stanowisku specjalista ds. sprzedaży usług typu eventy. W ramach umowy o pracę realizowała: tzw. media plany uwzględniające założone do osiągnięcia cele oraz wyznaczoną dla wskazanego przez pracodawcę klienta strategię, ścisłą współpracę z grafikiem w ramach realizacji określonych działań stanowiących przedmiot umowy, stałą obsługę klientów pracodawcy oraz tworzenie i uzupełnianie bazy kontrahentów, wyjazdy służbowe związane z obsługą klientów pracodawcy. W pkt. 3 wskazanej umowy o pracę, w celu uniknięcia wątpliwości z zakresu obowiązków pracownika, wyłączono opracowywanie jak kosztorysów imprez organizowanych przez pracodawcę.

N. T. w związku z realizacją umów leasingu pracowników wykonywała umowy o dzieło zawarte z firmą (...) w przedmiocie „opracowania kosztorysu obsługi technicznej imprezy”, na potrzeby płatnika składek (...)Sp. z o.o. Umowy te obowiązywały w okresach: 1-10 lipca 2011r. , 1-10sierpnia 2011 r, a od 1września 2011 r. na czas nieokreślony – (wykonywana w miesiącach: 09/2011. 10/2011, 11/2011, 12/2011). Z tytułu realizacji tych umów o dzieło N. T. otrzymała wynagrodzenie: w sierpniu 2011 r. w wysokości 974,60 zł, we wrześniu 2011 r. w wysokości 1978,35 zł, w październiku 2011 r. w wysokości 1347,35 zł, w listopadzie 2011 r. w wysokości 1578,35 zł, w grudniu 2011 r. w wysokości 1092,10 zł, w styczniu 2012r. w wysokości 1180,85 zł. W miesiącach: od 08/2011 do 01/2012 płatnik nie zadeklarował składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodów wypłaconych N. T. z tytułu realizacji umów o dzieło zawartych z firmą (...)wykonywanych na rzecz własnego pracodawcy(...)Sp. z o.o. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznanie zainteresowanej N. T. i świadka P. Ś. oraz dokumentację znajdującą się w aktach ZUS i przedłożoną w toku postępowania sądowego. Zgromadzona dokumentacja nie budziła zastrzeżeń Sądu co do swojej prawdziwości i pozwoliła na szczegółowe ustalenie zakresu czynności zainteresowanej. Zeznanie zainteresowanej wraz ze zgromadzoną dokumentacją tworzą spójną, wzajemnie uzupełniającą się całość.

W świetle takich ustaleń faktycznych, zdaniem Sądu pierwszej instancji, odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Okręgowy wskazał, iż godnie z art. 6 ust. 1 oraz art. 8 ust 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż w przedmiotowej sprawie zainteresowana N. T. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę przez płatnika składek na stanowisku specjalista ds. sprzedaży, a ponadto w związku z realizacją umów leasingu pracowników zawartą pomiędzy jej pracodawcą(...)Sp. z o.o. a z firmą (...), wykonywała umowy o dzieło zawarte z firmą (...) w przedmiocie „opracowanie kosztorysu obsługi technicznej imprezy”, dla (...) Sp. z o.o. Zatem zdaniem tego Sądu wykonywała ona pracę, której odbiorcą był jej pracodawca. W ocenie Sądu Okręgowego bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostaje okoliczność, iż odbiorcami ostatecznymi efektu czynności podejmowanych przez zainteresowaną były zawsze osoby trzecie - klienci (...)sp. z o.o..

Sąd Okręgowy dalej wyjaśnił, iż przepis art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jego pracy) (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09). Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnymi, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09, wyrok SN z 22 lutego 2010r. I UK 259/09). Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Z tych względów, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie, a punkcie II wyroku zasądził odwołującego kwotę 1200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu.

Apelację wniosła (...)Spółka z o.o. i zaskarżając w całości wyrok Sądu Okręgowego, zarzuciła mu:

- 1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzekania polegający na nieprawidłowym przyjęciu, że prace wykonywane przez zainteresowaną, jako przyjmującą zamówienie były faktycznie wykonywane na rzecz płatnika składek, podczas gdy zainteresowana była kierowana przez płatnika składek do odrębnych podmiotów celem wykonania prac na ich rzecz, co skutkowało naruszeniem art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego zastosowanie pomimo braku przesłanek do jego zastosowania w stanie faktycznym sprawy;
- 2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzekania polegający na niezbadaniu okoliczności, iż zakres prac wykonywanych przez zainteresowaną w oparciu o umowę o pracę był zupełnie inny od czynności wykonywanych na podstawie umowy o dzieło, co skutkowało naruszeniem art. 8 ust. 2a powołanej ustawy;
- 3) naruszenie przepisów postępowania, tj. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie, że bezpośrednim odbiorcą prac wykonywanych przez zainteresowaną w ramach umowy o dzieło zawartej z J. C. był pracodawca - płatnik składek,

Ponadto zaskarżono zawarte w wyroku rozstrzygnięcie o kosztach procesu, zarzucając mu obrazę przepisów prawa materialnego, tj. przepisu § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu poprzez jego niezastosowanie i błędne zastosowanie przepisu § 6 pkt 4 tego rozporządzenia.

W oparciu takie zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek kosztów postępowania za I i II instancję, w tym również kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Na wypadek nieuwzględnienia apelacji, strona skarżąca wносиła o zmianę pkt II zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie, iż koszty zastępstwa procesowego w niniejszej sprawie wynoszą 60,00 zł.

W uzasadnieniu środka zaskarżenia przede wszystkim wskazano, iż stan faktyczny niniejszej sprawy został ustalony zarówno przez organ rentowy jak i przez Sąd I instancji w sposób nieprawidłowy. Wbrew twierdzeniom tego Sądu prace wykonywane przez zainteresowaną nie były faktycznie wykonywane na rzecz płatnika składek, bowiem płatnik zawsze kierował zainteresowaną dalej do swoich klientów, na rzecz których miała ona świadczyć określone w umowie czynności. Prawidłowo ustalony stan faktyczny przedstawia się zatem w ten sposób, że J. C. w ramach umowy leasingu z płatnikiem składek zawierała umowy cywilnoprawne z wybranymi przez siebie osobami i kierowała je do płatnika składek, przy czym płatnik ten kierował te osoby docelowo do własnego klienta, na którego rzecz wykonywane były opisane w danej umowie o dzieło czynności. Po wykonaniu przez przyjmującego zamówienie danego dzieła, rozliczenia dokonywane były odpowiednio pomiędzy: klientem - ostatecznym odbiorcą dzieła a płatnikiem składek (na podstawie odpowiedniej umowy pomiędzy tymi podmiotami); płatnikiem składek a J. C. (na podstawie umowy leasingu pracowniczego); J. C. a przyjmującym zamówienie (na podstawie danej umowy o dzieło). Na gruncie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego sprawy zawierane były zatem następujące umowy: (1) jedna umowa leasingu pracowniczego pomiędzy płatnikiem składek a J. C., na mocy której J. C. kierowała zainteresowaną jako przyjmującą zamówienie do płatnika składek celem wykonywania określonych czynności oraz (2) umowy pomiędzy płatnikiem składek a podmiotami trzecimi - finalnymi odbiorcami dzieł, na mocy której płatnik składek kierował zainteresowaną do tych podmiotów oraz (3) umowy o dzieło pomiędzy J. C. a zainteresowaną, na mocy których przyjmujący zamówienie kierowani byli do płatnika składek.

Skarżący dalej podkreślił, iż odbiorcami ostatecznymi efektu czynności podejmowanych przez zainteresowaną były zawsze osoby trzecie - klienci płatnika składek, nigdy zaś sam płatnik, który był jedynie podmiotem pośrednim w ciągu umów, na mocy których zainteresowana, jako przyjmująca zamówienie wykonywała dzieło na rzecz finalnego zamawiającego. Powyższe potwierdzenie znalazło tak w zeznaniach świadka P. Ś. i J. C., jak też samej zainteresowanej N. T. (M.). Dlatego twierdzenia Sądu I instancji, wedle których zainteresowana w oparciu o umowy o dzieło wykonywała pracę, której odbiorcą bezpośrednim był jej pracodawca (płatnik składek) - pozostają w sprzeczności z rzeczywistym stanem faktycznym niniejszej sprawy. W przedmiotowej sprawie czynności te nie były faktycznie świadczone na rzecz pracodawcy - płatnika składek, bowiem finalnym odbiorcą ich efektu był podmiot zupełnie odrębny. Sąd w ogóle nie badał też okoliczności, iż zakres prac wykonywanych przez zainteresowaną jako pracownika płatnika składek pozostawał znacząco odmienny od prac świadczonych przez nią w oparciu o umowy o dzieło zawarte z J. C.. Zdaniem strony apelującej, Sąd I instancji przyjmując w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że bez znaczenia jest okoliczność podnoszona przez odwołującego, iż odbiorcami ostatecznymi efektu czynności podejmowanych przez zainteresowaną były zawsze osoby trzecie - klienci (...)sp. z o.o., nigdy zaś płatnik składek, - bez wątplenia naruszył art. 233 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów. Sąd I instancji w sposób nieprawidłowy dokonał oceny umów, których stroną była zainteresowana, jak również zeznań świadka oraz samej zainteresowanej. Z dowodów powyższych nie można było bowiem wysnuć wniosku, iż czynności w ramach umowy o dzieło wykonywane były przez zainteresowaną na rzecz jej pracodawcy - płatnika składek.

Z ostrożności procesowej, na wypadek nieuwzględnienia powyższej argumentacji, skarżący wniósł o zmianę wyroku w zakresie kosztów postępowania. Wskazał, iż Sąd Okręgowy ustalając koszty postępowania wziął pod uwagę wartość

przedmiotu sporu wskazaną przez stronę dołującą, stosując § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radę prawnego ustanowionego z urzędu. Tymczasem z mocy przepisu szczególnego zawartego w § 11 ust. 2 ww. rozporządzenia, stawki na minimalne wynoszą 60 zł w sprawach wszczętych przed dniem 1 sierpnia 2015 roku. Zdaniem skarżącego niniejsza sprawa niewątpliwie jest sprawą o świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na apelację wnosił o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego w kwocie 2400 zł, podnosząc i argumentując, iż zarzuty apelacji nie zasługują na uwzględnienie.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna.

Spór w niniejszej sprawie powstał na tle stosowania w art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2019.300). Zgodnie z treścią tego przepisu, za pracownika w rozumieniu tej ustawy (ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Jak trafnie zauważył Sąd pierwszej instancji, w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, iż pojęcie „pracownika” w rozumieniu powyższego unormowania ma szerszy zakres znaczeniowy niż pojęcie pracownika w rozumieniu przepisów prawa pracy (art. 2 k.p. i art.22 §1 k.p.), gdyż obejmuje ono również osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilno-prawnych w sytuacji, gdy umowę tę zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy lub jeżeli w ramach tej umowy wykonują pracę na rzecz tego pracodawcy, choćby umowa cywilno-prawna została zawarta z osobą trzecią (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010/3-4 /46 , uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012/21-22/266 lub LEX nr 1103619 ,uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., III UK 64/11, LEX nr 1215455).

Analiza podnoszonych w apelacji zarzutów nakazuje w pierwszej kolejności odnieść się zarzutów natury procesowej oraz zarzutów dotyczących ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji. Przypomnieć bowiem należy, iż celem postępowania apelacyjnego jest ponowne rozpoznanie sprawy pod względem faktycznym i prawnym, przy czym prawidłowa ocena prawna, może być dokonana jedynie na podstawie właściwie ustalonego stanu faktycznego sprawy, którego kontrola poprzedzać musi ocenę materialno-prawną. Subsumcja nieodpowiadających prawdzie, istotnych ustaleń faktycznych skutkuje bowiem naruszeniem prawa materialnego. Jednocześnie przypomnieć należy, iż zarzut naruszenia prawa materialnego winien być bowiem odnoszony do określonego stanu faktycznego - który skarżący akceptuje - a do którego to stanu faktycznego wadliwie zastosowano prawo materialne. Naruszenie prawa materialnego, jak wiadomo, może nastąpić bądź poprzez jego błędną wykładnię - czyli poprzez mylne rozumienie treści określonej normy prawnej, albo poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, czyli poprzez błędne uznanie, iż do danego ustalonego stanu faktycznego ma zastosowanie dany przepis prawa materialnego, albo też odwrotnie, tzn. przepis, który winien mieć zastosowanie w danym stanie faktycznym - nie został zastosowany (zob. postanowienie SN z 15 października 2001 r., sygn. akt I CKN 102/99; wyrok SN z 5 października 2000 r., sygn. akt II CKN 300/00;; wyrok SN z 19 stycznia 1998 r., sygn. akt I CKN 424/97 OSNC rok 1998, nr 9, poz. 136 i inne).

Odnosząc się zatem do zarzutu naruszenia prawa procesowego należy zauważyć, że strona apelująca zarzuca Sądowi pierwszej instancji błąd polegający na pominięciu przy ustaleniach faktycznych okoliczności, iż zainteresowana N. T. wykonując umowę o dzieło, kierowana była przez(...)Sp.z o.o. do klienta tej spółki, dla którego wykonywała kosztorys imprezy zamówionej przez tego klienta. Istotnie, okoliczność ta wynika z zeznań P. Ś. (00:06:44). Wykonywanie kosztorysów dla klientów spółki (...). potwierdziła również sama zainteresowana N. T. (00:35:11). Sąd Okręgowy tymczasem ustalił, iż N. T. w ramach umów o dzieło opracowywała kosztorysy „na potrzeby płatnika składek (...)”.

Analizując całość uzasadnienia zaskarżonego wyroku stwierdzić należy, iż określenie: „na potrzeby” odnosi się jednak również do sytuacji wyżej opisanej, w której opracowanie kosztorysu było realizacją zobowiązania (...) wobec klienta tej spółki. Należy przede wszystkim zauważyć, iż Sąd Okręgowy uwzględnił przy ocenie prawnej akcentowane w apelacji okoliczności, choć może nie dość jednoznacznie je wyartykułował w części uzasadnienia opisującej stan faktyczny sprawy. Podkreślić należy, iż Sąd Okręgowy ustalił kluczową dla zastosowania art. 8 ust 2a ustawy systemowej sekwencję zdarzeń wskazując, że zgodnie z treścią umów leasingu pracowników firma (...) kierowała swoich zleceniobiorców (wykonawców umów o dzieło), w tym zainteresowaną, do wykonywania czynności pomocniczych u klienta tj. (...)Sp. z o.o. , przy czym miejsce i czas realizacji zależało od zlecenia jakie realizowała Spółka (...). Sąd Okręgowy dostrzegając zatem w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku okoliczność, iż ostatecznym odbiorcą czynności wykonywanych przez N. T. był klient spółki (...), na rzecz którego spółka ta wykonywała określoną usługę, uznał jednak, iż praca N. T. wykonywana była „na rzecz pracodawcy” w rozumieniu art. 8 ust 2a powołanej ustawy.

Przedstawiony zatem w uzasadnieniu apelacji stan faktyczny w istocie koresponduje z ustaleniami Sądu pierwszej instancji. Sąd Okręgowy bowiem dostrzegał i uwzględnił w swych rozważaniach prawnych rolę klienta spółki (...), dla którego przeznaczony był kosztorys opracowany przez N. T., a jedynie inaczej niż strona skarżąca ocenił tę okoliczność w kontekście art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Zdaniem bowiem apelującego „prawidłowo ustalony stan faktyczny przedstawia się w ten sposób, że Pani J. C. w ramach umowy leasingu z płatnikiem składek zawierała umowy cywilnoprawne z wybranymi przez siebie osobami i kierowała je do płatnika składek, przy czym płatnik składek kierował te osoby docelowo do własnego klienta, na którego rzecz wykonywane były opisane w danej umowie o dzieło czynności”. Szczególnie istotna dla rozstrzygnięcia pozostaje przyznana przez stronę apelującą okoliczność, iż to „płatnik składek kierował te osoby docelowo do własnego klienta”. Skarżący dalej przedstawia sekwencję zdarzeń twierdząc, iż zawierane były następujące umowy: (1) jedna umowa leasingu pracowniczego pomiędzy płatnikiem składek a J. C., na mocy której J. C. kierowała zainteresowaną jako przyjmującą zamówienie do płatnika składek celem wykonywania określonych czynności oraz (2) umowy pomiędzy płatnikiem składek a podmiotami trzecimi - finalnymi odbiorcami dzieł, na mocy której płatnik składek kierował zainteresowaną do tych podmiotów oraz (3) umowy o dzieło pomiędzy J. C. a zainteresowaną, na mocy których przyjmujący zamówienie kierowani byli do płatnika składek.

Obraz okoliczności faktycznych zaprezentowany w apelacji jest zatem zbieżny obrazem przyjętym i ocenionym przez Sąd pierwszej instancji, zaś różnica sprowadza się jedynie do rozumienia na tle okoliczności przedmiotowej sprawy użytego w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrotu: „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy”. W tym kontekście, dostrzegając pewne braki uzasadnienia zaskarżonego wyroku w części dotyczącej ustaleń faktycznych, w zakresie wyartykułowania jednoznacznych i precyzyjnych okoliczności, (w szczególności dotyczących klienta płatnika, dla którego opracowywany był kosztorys), Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne dokonane przez ten Sąd. Te ustalenia, które wskazał Sąd Okręgowy w pisemnym uzasadnieniu wyroku, dokonał na podstawie prawidłowo zebranego i ocenionego, z poszanowaniem zasad wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. materiału dowodowego. Podkreślić jeszcze raz należy, iż analiza apelacji wskazuje, iż strona skarżąca przede wszystkim zarzuca błąd subsumcji, a zatem kwestionuje, aby czynności realizowane przez N. T. w ramach umowy cywilnoprawnej z J. C. podpadały pod użyte w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej określenie: „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy”.

Podstawowa teza apelacji sprowadza się więc do braku podstaw do zastosowania art. 8 ust. 2a i art. 18 ust 1a ustawy systemowej z tego powodu, że - zdaniem skarżącego - prace realizowane przez zainteresowaną w ramach umów o dzieło, nie były faktycznie wykonywane na rzecz płatnika składek, bowiem „płatnik zawsze kierował zainteresowaną dalej do swoich klientów, na rzecz których miała ona świadczyć określone w umowie czynności”.

Przystępując do analizy tej kwestii, przypomnieć należy, iż norma wynikająca art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wykreowała nie tylko szerokie pojęcie "pracownika", ale także szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, łącząc obowiązek podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom, jako pracownika, z jego aktywnością w ramach stosunku pracy oraz dodatkowo w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez niego z pracodawcą lub z osobą trzecią, ale wykonywaną na rzecz pracodawcy. Zastosowany w treści tego przepisu zwrot: "wykonuje pracę na rzecz pracodawcy" oznacza, iż praca ta świadczona jest w przebiegu realizacji stosunku prawnego łączącego owego pracodawcę ze zleceniodawcą tych pracowników. Jak wyjaśnił przy tym Sąd Najwyższy w

uzasadnieniu wyroku z dnia 7 lutego 2017 r. (II UK 693/15) celem wprowadzenia art. 8 ust. 2a ustawy systemowej było po pierwsze - ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz po drugie - ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (tak uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki: z 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, Lex nr 577824; z 2 lutego 2010 r., I UK 259/09, Lex nr 585727 oraz z 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266).

Określenie działań "na rzecz" użyte zostało w art. 8 ust. 2a tej ustawy w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie "na czyjąś rzecz" może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj.: 1) umowy o pracę, 2) umowy zlecenia (o dzieło) między pracownikiem, a osobą trzecią i 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą. To pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy. W przedmiotowej sprawie wszystkie trzy wskazane wyżej umowy były realizowane. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ulega wątpliwości, iż w wyniku realizacji tych umów beneficjentem pracy świadczonej przez N. T. był jej pracodawca – spółka (...), gdyż dzięki jej pracy spółka ta mogła wykonać swoje zobowiązanie, jakie zaciągnęła wobec swego klienta i otrzymała od tego klienta wynagrodzenie, za usługę faktycznie zrealizowaną w imieniu tej spółki przez zainteresowaną N. T.. Oczywistym jest, że to spółka (...), a nie sama wykonawczyni dzieła odpowiedzialna była wobec klienta tej spółki za właściwe wykonanie umowy, jaka łączyła spółkę z tym klientem (art. 471 k.c. w zw. z art. 474 k.c.). W określeniu "na rzecz pracodawcy" chodzi bowiem to, czy korzyść z tej pracy osiąga pracodawca. Korzyść tak rozumianą z pewnością nie osiąga w tych okolicznościach finalny klient pracodawcy (konsument), bowiem płaci on ekwiwalentną (co do wartości usługi) cenę, za usługę świadczoną przez pracodawcę, w ramach zawartej przez niego z tym klientem umowy. Z punktu widzenia takiej umowy odpowiedzialnym za jej wykonanie wobec finalnego odbiorcy jest zawsze pracodawca i to on uzyskuje korzyść z pracy wykonawcy dzieła, (analogiczną jak w przypadku pracy pracownika). Sytuację tę można zobrazować przykładem, w którym korzyść z pracy sprzedawcy, (w znaczeniu wynikającym z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej), nie osiąga sam kupujący (klient sklepu), lecz pracodawca tego sprzedawcy. Wadliwość rozumowania skarżącego polega na tym, że według prezentowanej przez niego wykładni, przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie mógłby w ogóle dotyczyć sytuacji (powszechnych w handlu, czy usługach), w których finalnym odbiorcą jest klient (konsument) pracodawcy. Błąd w rozumowaniu strony apelującej wynika stąd, że nie uwzględnia ona oczywistej zależności, iż pracownik sklepu (sprzedawca), czy pracownik jakiegokolwiek firmy usługowej, nigdy nie świadczy pracy na rzecz klientów (np. klientów sklepu czy zakładu usługowego prowadzonego przez pracodawcę), lecz na rzecz swojego pracodawcy, który tylko za pośrednictwem tego pracownika (odpowiednio - wykonawcy dzieła) realizuje swoje zobowiązanie wobec klienta (nabywcy towaru czy usługi). W przedmiotowej sprawie, zainteresowana N. T. wykonywała zadania, do których realizacji był zobowiązany wobec swoich klientów jej pracodawca tj. spółka (...). i dlatego ta spółka odnosiła korzyść z pracy N. T., świadczonej w ramach umowy cywilnoprawnej. Powyższa wykładnia omawianego przepisu nie budzi też wątpliwości w orzecznictwie sądów (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 marca 2016r. III AUa 1751/15 lex nr 20206178),

Reasumując, „praca wykonywana na rzecz pracodawcy” to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, a zatem - bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią - wystarczającą i konieczną przesłanką do zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, zatrudnionego na podstawie umowy

cywilnoprawnej przez osobę trzecią i wynagradzanego przez nią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią (tak wyrok Sądu Najwyższego z 7 lutego 2017 r., sygn. akt II UK 693/15). W orzecznictwie słusznie wskazuje się, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy (tak uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., sygn. akt II UZP 6/09).

Odnosząc się do kolejnych zarzutów apelacji stwierdzić należy, iż w orzecznictwie przyjmuje się, iż do zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie jest wymagane, aby pracownik wykonywał w ramach umowy cywilnoprawnej takie same czy nawet podobne czynności, jak w ramach stosunku pracy. Mogą być to nawet czynności o zupełnie odmiennym charakterze. Istotne jest, że korzyści z tejże pracy uzyskuje pracodawca. (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 grudnia 2018 r. III AUa 1133/17 LEX nr 2613465).

Mimo, iż J. C. - jak twierdzi strona apelująca - miała też wykonywać usługi na rzecz innych niż spółka (...) podmiotów, to w świetle prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego konkretne umowy, których dotyczy zaskarżona decyzja, zawarto w związku realizacją wyżej wskazanych umów leasingu pracowników, a zatem na „zapotrzebowanie” spółki (...). Ustalenia te jednoznacznie wynikają ze zgromadzonego materiału dowodowego, w tym umów o dzieło (k. 45-52) oraz protokołów dotyczących odbioru dzieła (k. 464- 474 akt ZUS), a także z pozostałych dokumentów zgromadzonych w ramach postępowania kontrolnego prowadzonego przez organ rentowy (k. 450, 398- 430 akt ZUS). Nie ulega więc wątpliwości, iż zlecenie na wykonanie konkretnych umów objętych zaskarżoną decyzją złożył płatnik składek - (...) Sp z o.o. i płatnik ten zapłacił J. C. za realizację tych umów. Zauważyć przy tym należy, iż w orzecznictwie przyjmuje się, że nie można wykluczyć zastosowania przepisu art. 8 ust. 2a powołanej ustawy w sytuacji, gdy ubezpieczony pracę tę wykonuje zarówno na rzecz swojego pracodawcy, jak i na rzecz podmiotu, z którym zawarł umowę cywilnoprawną (tak wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 marca 2017 r. III AUa 1570/16 LEX nr 2396901. Reasumując, w okolicznościach przedmiotowej sprawy N. T. realizując umowę o dzieło zawartą z J. C., wykonywała prace na rzecz swego pracodawcy w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Rację ma Sąd Okręgowy twierdząc, iż dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma znaczenia kto był nabywcą usług realizowanych przez pracodawcę przy pomocy N. T..

Z regulacją art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych koresponduje unormowanie zawarte w art. 18 ust. 1a i w art. 20 ust. 1 tej ustawy, dotyczące problematyki podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. W sytuacjach, do których odwołuje się art. 8 ust. 2a, mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, a zatem konsekwentnie w art. 18 ust. 1a i następnie w art. 20 ust. 1 tej ustawy nakazano w stosunku do tych ubezpieczonych uwzględnić w podstawie wymiaru składek również przychody z tytułu między innymi umowy o dzieło, realizowanej w warunkach określonych w art. 8 ust 2a ustawy. Podsumowując, w przypadku pracowników o jakich mowa w art. 8 ust. 2a ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych. W odniesieniu do tej kategorii ubezpieczonych (pracowników) płatnikiem składek jest pracodawca ( art. 4 pkt 2 a ), a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek ze stosunku pracy (art.18 ust. 1a).

W tym stanie rzeczy, Sąd drugiej instancji ocenił, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy, a Sąd Okręgowy nie naruszył wskazanych w apelacji przepisów proceduralnych, ani też nie dopuścił się obrazy prawa materialnego. Podniesione w apelacji zarzuty nie więc zasługują na uwzględnienie. Wobec powyższego, na zasadzie art. 385 k.p.c. apelacja podlegała oddaleniu.

Nie był również zasadny zarzut odnoszący się do orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu. Przede wszystkim oczywiście błędna jest teza prezentowana w apelacji, iż przedmiotowa sprawa jest „niewątpliwie sprawą o świadczenia z ubezpieczenia społecznego” w sytuacji, gdy w zaskarżonej decyzji ustalono jedynie prawidłową podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie N. T.. Podkreślenia wymaga, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu wyznaczany jest w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, od której wniesiono odwołanie do sądu, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania



sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2007 r., II UZ 30/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 54 i powołane tam orzecznictwo). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowany jest jednolity pogląd, iż wartość przedmiotu sporu w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne równa jest różnicy pomiędzy wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego się i składką należną, wynikającą z zaskarżonej decyzji za sporny okres (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010, nr 23-24, poz. 301; z dnia 26 stycznia 2011 r., II UK 190/10, LEX nr 786391; z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UZ 8/10, niepublikowane i z dnia 24 maja 2012 r., II UZ 16/12, LEX nr 1222163). Zatem bez wątpienia w przedmiotowej sprawie nie mógł mieć zastosowania przepis § 11ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn. Dz.U.2013. 490 ze zm.), gdyż nie była to sprawa o świadczenia z ubezpieczenia społecznego. W tej sytuacji, wynagrodzenie pełnomocnika winno być ustalone na zasadach przewidzianych w 6 § tego rozporządzenia, w zależności od wartości przedmiotu sporu. W przedmiotowej sprawie strona skarżąca w treści odwołania, (pełniącego rolę pozwu) określiła wartość przedmiotu sporu na kwotę 12 310 zł. Zgodnie bowiem z art. 19 § 2 k.p.c. w sprawach majątkowych powód obowiązany jest oznaczyć w pozwie kwotą pieniężną wartość przedmiotu sporu. W myśl art. 25 § 1 k.p.c. Sąd może na posiedzeniu niejawnym sprawdzić wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powoda i zarządzić w tym celu dochodzenie. Natomiast po doręczeniu pozwu sprawdzenie nastąpić może jedynie na zarzut pozwanego, zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy ( § 2). Przepis art. 25 § 1 i 2 k.p.c. zakreśla więc granice czasowe kontroli wskazanej przez stronę odwołującą się wartości przedmiotu sporu. Wynika z niego, iż po wdaniu się w spór sąd nie ma możliwości modyfikowania wartości przedmiotu sporu. Pozostaje ona w wiec takiej wysokości, w jakiej została określona w pozwie, w tym wypadku w odwołaniu. Wartość przedmiotu sporu podana w pozwie, jest więc miarodajna do końca procesu ( postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1999 r. II CZ 114/99 LEX nr 465940 ). Biorąc zatem za podstawę wskazaną w odwołaniu wartość przedmiotu sporu, w świetle § 6 pkt 5 powołanego rozporządzenia stawka minimalna wynagrodzenia radcy prawnego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji wynosiła 2400 zł. Dlatego kwestionowane przez stronę skarżącą orzeczenie zasądzające od tej strony jako przegrywającej proces ( art. 98 §1 k.p.c.) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę o połowę niższą, tj. 1200 zł - jest bezzasadne.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, w oparciu o wskazaną w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia, stosując stawki wynikające z § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.), w brzemieniu obowiązującym w dniu wniesienia apelacji.

Dariusz Płaczek Agata Pyjas – Luty Iwona Łuka - Kliszc